

Chrobák I et al. Propedeutika vnitřního lékařství. Nové, zcela přepracované vydání doplněné testy. Praha: Grada 2007. 243 stran. ISBN 978-80-247-1309-0.

Velmi lehce se píše recenze knihy, která se dočkala několikanásobného vydání. Vždyť jako skriptum vyšla propedeutika z pera prof. Chrobáka a kolektivu hradeckých autorů již v roce 1976. Sice jsem již byl nějaký ten čas po promoci, ale pokud se dobře pamatuji, tak v té době, kdy se narodilo první vydání propedeutiky prof. Chrobáka, byla k dispozici jen skriptum z interní propedeutiky napsaná prof. Milošem Štejfou seniorem. Chrobákova propedeutika byla již tehdy velice dobrá, proto ji jako skriptum vydaly četné další lékařské fakulty (včetně Olomouce, Brna a Prahy) a další kniha se teprve chystala spatřit světlo světa – propedeutika prof. Fučíka (1988), a ta nebyla (na rozdíl od propedeutiky Chrobákovy) příliš přesvědčivě přijata.

Na zde předkládané knize je přesně vidět, že vznikala z hlubokých znalostí autorů, kteří si své zkušenosti ověřovali ve svých přednáškách, seminářích a praktických cvičeních. Celkem se tedy Propedeutika vnitřního lékařství dočkala 11 vydání, a vyšla i 2krát v jazyce anglickém.

Současné 12. vydání se svou základní koncepcí vlastně ani nemůže lišit od vydání předchozích. Je zaměřeno hlavně na zvládnutí anamnézy a fyzikálních vyšetřovacích metod, které představují první přístup k nemocnému a z hlediska komunikace s nemocným jsou nesmírně důležité. Moderní medicína překypuje technikou moderními vyšetřovacími přístrojovými metodami, ale rozhovor s nemocným (anamnéza) a základní fyzikální vyšetření jsou jistě základem pro dobrou lékařskou praxi. Prof. Chrobák správně píše v úvodu ke své knize, že „...schopnost správně zhodnotit subjektivní obtíže nemocného a vytěžit maximum z fyzikálního nálezu jsou základními poznatky důležitými nejen pro studenty medicíny, ale i pro každého praktikujícího lékaře.“

12. vydání knihy je doplněno o kapitolu věnovanou komunikaci lékaře s nemocným, ale z mého pohledu hlavně o soubor otázek, testů, které bude možno jistě použít k prověření znalostí před zkouškou z propedeutiky.

Všichni, kterým se předkládaná kniha dostane do rukou, jistě ocení

snahu autorského kolektivu dát všem čtenářům (studentům, mladým lékařům, lékařům před atestacemi a dalším zájemcům) spolehlivého průvodce při prvním styku s vnitřním lékařstvím, s jeho propedeutikou, protože její zvládnutí je jedním z prvních předpokladů k zvládnutí interny jako takové.

Myslím si, že nakladatelství Grada připravilo panu prof. Chrobákovi pěkný dárek k jeho významnému životnímu jubileu. Když jsem listoval dalším vydáním propedeutiky, bylo mi jasné, že autorovi nebude dovoleno spočinout na vavřínech. Čtenáři takové autory stále potřebují a já jsem přesvědčen, že i pan profesor Chrobák tuto potřebu také vnímá. Potřebujeme všichni jeho odborné znalosti a organizační schopnosti, jakož i schopnosti publikovat takto potřebné knihy.

prim. MUDr. Petr Svčina

www.fnusa.cz

e-mail: petr.svacina@fnusa.cz

Doručeno do redakce: 4. 4. 2007

Špinar J, Vítovec J et al. Jak dobře žít s nemocným srdcem. Praha: Grada 2007. 267 stran. ISBN 978-80-247-1822-4.

Recenzovaná kniha podle mého názoru v české literatuře chyběla. Kolektiv autorů je garantem toho, že je vysoce odborná, ale na druhé straně napsána srozumitelným jazykem. Jak je dáno obsahem, téma se týká prakticky celé kardiologie a poskytuje těm, kterým je určena, tedy hlavně pacientům, velmi fundované odpovědi, které jsou doprovázeny názornými obrázky, na otázky, které jsou nemocnými kla-

deny v ordinacích a u lůžka. Těžit z knihy ale mohou i začínající lékaři a praktičtí lékaři, kteří tak dostávají do rukou publikaci, jak a co svým pacientům vysvětlit, aby všemu potřebnému o vlastní kardiovaskulární chorobě rozuměli.

Kniha z pera dvou předních brněnských kardiologů profesorů Špinara a Vítovce, a jejich četných blízkých spolupracovníků, má bezmála 300 stran.

Ve svých 13 kapitolách vysvětluje problematiku kardiovaskulárních onemocnění. V úvodu se zmiňuje vedle obecných demografických údajů o národních programech boje proti nejčastějším kardiovaskulárním nemocem, které jsou stále odpovědné za asi polovinu úmrtí. Zdůrazňují prevenci a co nejlepší léčebnou péči za aktivní pomoci populace. V dalších kapitolách pak najdeme základní údaje o anatomii

a funkci srdce, doprovázené obrázky a velmi instruktivní. Podle mého názoru je také podstatná kapitola o prevenci, v níž jsou zevrubně popsány hlavní rizikové faktory – vysoký krevní tlak, vysoký cholesterol a změny krevních hladin dalších tuků, cukrovka, metabolický syndrom, obezita, kouření. Další kapitola poučí čtenáře o základech vzniku, příznacích, léčbě a způsobu života u hlavních kardiovaskulárních chorobách – infarktu myokardu, anginy pectoris, hypertenze, srdečního selhání, arytmíích, životu s kardiostimulátory, kardiovertery-defibrilátory, po operaci srdce, po transplan-

taci srdce, po cévní mozkové příhodě. Podrobná je i farmakologická kapitola, v níž jsou popsány moderní základy farmakologie a farmakoterapie s uvedením hlavních léků a jejich generických i obchodních názvů. Kapitola o vyšetření srdce informuje zevrubně o instrumentálních vyšetřovacích metodách. Následující kapitoly pak informují o fyzické aktivitě a základech dietních režimů. Kapitola o balneoterapii ukazuje postupy a cíle lázeňské léčby. Neméně důležitá je i kapitola o právních aspektech zdravotní péče, jejichž význam a důležitost stále narůstají.

Jednotlivé kapitoly jsou doplněny vtipnými citáty a přiléhavými kresbami prof. MUDr. Pavla Braveného, což činí knihu ještě atraktivnější.

Kniha si jistě najde své čtenáře a lze si jen přát, aby se takových publikací, které nemocným (ale nejen jim) vysvětlují podrobně jejich choroby.

prim. MUDr. Petr Svačina

www.fnusa.cz

e-mail: petr.svacina@fnusa.cz

Doručeno do redakce: 10. 4. 2007